

# ТАКОВСКИ ОСНОВАЦ

ОШ "ТАКОВСКИ УСТАНАК", ТАКОВО  
2022/2023. ГОДИНЕ



8. март у издвојеном одељењу у Бољковцима.



Обележавање школске славе у Такову.



Новогодишња приредба у Горњим Бањанима.



Дружење на семинару у Такову.



Издавач: ОШ „Таковски устанак“, Таково  
 Главни и одговорни уредник: Бранка Жижовић,  
 директор школе

Уредник: Славица Петровић,  
 наставница српског језика и књижевности

Технички и ликовни уредник: Душан Јелесијевић,  
 наставник ликовне културе

Редакција листа: наставници и стручни сарадници

Штампа: „НАЈ“, Горњи Милановац

Тираж: 50 примерака

Насловна страна: Лена Алемпијевић,  
 IV разред, Горњи Бањани

Лист излази годишње



# Школске новости

## Савиначки догађаји

У оквиру сарадње са локалном заједницом били смо гости цркве и Старачког дома. Ученици од првог до четвртог разреда из Шарана, извели су пригодан програм поводом Нове године, Школске славе и Дана жена.



У знак захвалности ученици су награђени пригодним поклонима од стране цркве и Старачког дома.

Јованка Гвоздић, наставник разредне наставе

## Труба

На часу српског језика ученици осмог разреда обрадили су песму „Труба“, Момчила Настасијевића. Након завршеног часа добили су задатак да истраже податке о труби у контексту српске културе, историје и фолклора. Истраживали су историју инструмента и податке о почецима његове употребе, прилике у којима се труба користила (буђење у војсци, подизање заставе, позив на ратни поход...). Прикупљали су и податке о данашњим ситуацијама у којима се труба користи и о манифестацијама у част овог дувачког инструмента.

Ученици су припремали мултимедијалне презентације, писали саставе и говрили стихове о труби, а део свог истраживачког рада представили су на пано у школском холу.

Славица Петровић, наставник српског језика



## Акција „Засади дрво“



Наша школа је и ове године узела учешће у пројекту „Засади дрво“. У пројекту су учествовали ученици првог разреда заједно са учитељицом Маријом Јовановић. Добијене саднице два црна бора, ученици су засадили у четвртак 30. марта 2023. године у дворишту матичне школе у Такову.



Наша школа је и ове године узела учешће у пројекту „Засади дрво“. У пројекту су учествовали ученици првог разреда заједно са учитељицом Маријом Јовановић. Добијене саднице два црна бора, ученици су засадили у четвртак 30. марта 2023. године у дворишту матичне школе у Такову.

Марија Јовановић, наставник разредне наставе



## Пласман ученика ОШ "Таковски устанак", Таково на школским такмичењима

---

### Физика:

Учествовало 5 ученика од 6. до 8. разреда.  
5 ученика се пласирало на општинско такмичење.

---

### Математика:

Учествовало 35 ученика 3. до 8. разреда.  
14 ученика се пласирало на општинско такмичење.

---

### Српски језик:

Учествовало 8 ученика од 5. до 8. разреда.  
2 ученика се пласирало на општинско такмичење.

---

### Хемија:

Учествовало 2 ученика од 7. до 8. разреда.  
1 ученик се пласирао на општинско такмичење.

---

### Историја:

Учествовало 7 ученика од 5. до 8. разреда.  
4 ученика се пласирало на општинско такмичење.

---

### Географија:

Учествовало 4 ученика од 5. до 8. разреда.  
2 ученика се пласирало на општинско такмичење.

---

### Енглески језик:

Учествовало 2 ученика од 5. до 8. разреда.  
2 ученика се пласирало на општинско такмичење.

---

### Биологија:

Учествовало 20 ученика од 5. до 8. разреда.  
5 ученика се пласирало на општинско такмичење.

---

### Рецитатори:

Учествовало 18 ученика од 1. до 8. разреда.  
6 ученика се пласирало на општинско такмичење.

---

### Шта знаш о саобраћају:

Учествовало 105 ученика од 4. до 8. разреда.  
8 ученика се пласирало на општинско такмичење.

---

На школским такмичењима до 27. марта учествовао је 101 ученик школе, а пласирало се 41 ученик на општински ниво такмичења.

---

Честитамо свим ученицима!

## Резултати са општинског такмичења у стоном тенису школске 2022/2023. године

## Пласман ученика ОШ "Таковски устанак", Таково на општинским такмичењима

---

### Математика – наставник: Љиљана Обрадовић

---

1. Немања Стефановић, 4. разред.  
Похвала и пласман на окружно такмичење.

---

2. Милош Марковић, 3. разред.  
Похвала и пласман на окружно такмичење.

---

### Математика – наставник: Милан Јанковић

---

3. Викторија Јестровић, 6. разред.  
Освојено 3. место.

---

4. Јелена Марковић, 6. разред.  
Похвала.

---

### Физика – наставник: Драгица Лешњак

---

1. Татјана Савчић, 7. разред.  
Освојено 3. место.

---

2. Јелена Марковић, 6. разред.  
Освојено 3. место и пласман на окружно такмичење.

---

3. Викторија Јестровић, 6. разред.  
Освојено 3. место и пласман на окружно такмичење.

---

4. Анђелија Лисица, 6. разред.  
Похвала.

---

5. Андријана Сретеновић, 6. разред.  
Похвала и пласман на окружно такмичење.

---

Јелена Марковић и Викторија Јестровић освојиле су 3. место, а Андријана Сретеновић добила је похвалу на окружном такмичњу из физике.

---

### Биологија – наставник: Марица Миловановић

---

1. Валентина Ђуровић, 5. разред.  
Освојено 3. место.

---

### Хемија – наставник: Миланка Вукосављевић

---

1. Татјана Савчић, 7. разред.  
Освојено 3. место.

---

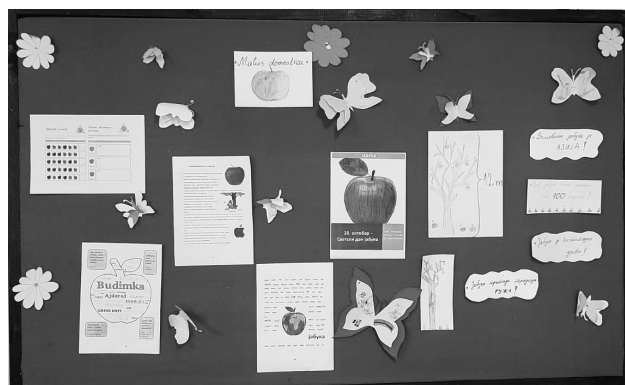
У Спортској хали „Бреза“ у Горњем Милановцу 18.10.2022. године организовано је општинско такмичење у стоном тенису за ученике основних и средњих школа. Ове године на такмичењу је учествовало шест екипа дечака и четири екипе девојчица из основних школа. Нашу школу је представљала екипа дечака коју су чинили: Богдан Ковачевић, Лука Ковачевић и Андреј Тодоровић.



## Ученици из Горњих Бањана обележили Светски дан јабука

.....

Ученици старијих разреда ОШ „Таковски устанак“ Таково, из издвојеног одељења у Горњим Бањанима су дана 20. октобра 2022. године обележили Светски дан јабука. Циљ обележавања овог дана био је подстицање деце на креативност и дружење, а пре свега стицање здравих навика у исхрани. Хол школе је био украшен ученичким радовима са мотивом јабуке. Прво смо се подсетили где је јабука настала, ко ју је пренео у Европу, колико година може да живи и до које максималне висине може да израсте. Затим су ученици представили своје кулинарске вештине. Највредније су биле ученице седмог разреда које су направиле и донеле тарту са јабукама, јабучару, лењу питу... Ученици петог разреда су направиле гусеницу од јабука и специјално за ову прилику исцедили сок од јабука. Ученици и наставници су се лепо дружили на овој несвакидашњој изложби.



## Пешачење за ученике 5. и 6. разреда у оквиру кумулативно планираних часова ОФА

Пешачење за ученике петог и шестог разреда планирано је за крај септембра и почетак октобра месеца, у зависности од временских услова. Због рада наставника у више школа, договорено је да се пешачење одржи у суботу 1. 10. 2022. године. Наставница Оливера Пајовић организовала је пешачење са ученицима петог разреда из ИО Горњих Бањана и петог и шестог разреда из Такова, док је наставница Зорица Пршић пешачила са ученицима петог и шестог разреда из ИО Бољковци.



## Извештај са општинског такмичења у стрељаштву

Такмичење је одржано 6. октобра 2022. године у просторијама СД „Ј.П. Шкепо“ у Горњем Милановцу.

За женску екипу наше школе наступале су следеће ученице: Јелена Марковић, Анђелија Лисица, Мина Ивановић и Драгана Ивановић.

За мушку екипу наше школе наступали су следећи ученици: Стефан Дрињаковић, Павле Чурлић и Лазар Живанић.

У екипном пласману, девојчице наше школе освојиле су друго место у општини.

## Учешће у акцији Црвеног крста „Трка за срећније детињство“

Општински крос под слоганом „Трка за срећније детињство“, у организацији Црвеног крста, одржан је 1. октобра 2022. године на Атлетском стадиону „Таково“ у Горњем Милановцу. Нашу школу на овој манифестацији представљало је 16 ученика.

## Креативне активности на часовима биологије

На редовним часовима биологије као и на ваннаставним активностима, ученици су примењивали стечено знање. Један од првих радова била је израда модела ћелија животиња, биљака и бактерија.

Ученици 5, 6, и 7. разреда учествовали су у изради централног паноа на тему „Великани биологије“. Приказано је пуно научних имена која су дала велики допринос у биологији, њихов живот и дело.

Како би се олакшало учење за ученике увек тешке систематике, урађени су постери на ову тему у кабинету биологије и учионицама у ИО Горњи Бањани.

У оквиру рада Тима за екологију и одрживи развој, ученици 6. разреда су направили презентације. Тема је актуелна и везана за природне ресурсе, врсте ресурса, коришћење и штедњу природних ресурса. Презентација је предвиђена за крај марта када бисмо спровели и акцију „Саг за нашу планету“.

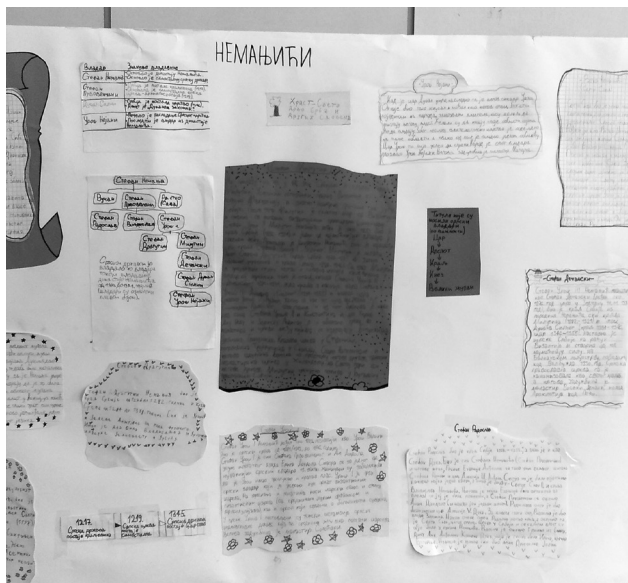
На крају нам предстоје такмичења, како Општинско тако и Еко-квиз, за који су припреме увелико у току.



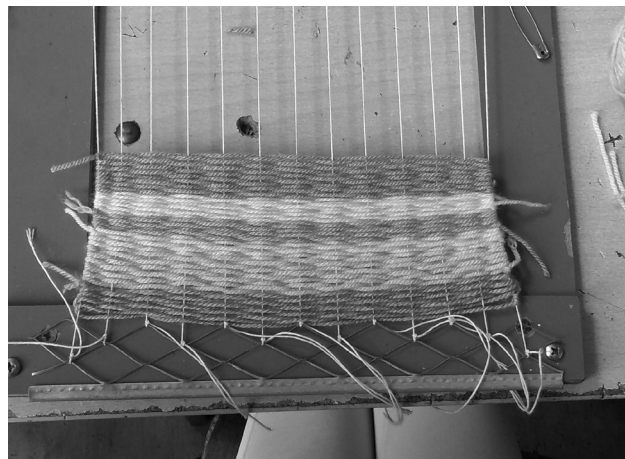


## Пројектна настава у Горњим Бањанима

---



Ученице четвртог разреда у издвојеном одељењу у Горњим Бањанима у оквиру пројектне наставе на тему "Трагом прошлости", издвојиле су занимљивости везане за династију Немањића и самим тим показале да се наставни предмети прожимају и допуњују међу собом.



У склопу пројектне наставе ученице су израдиле ручне радове техником ткања на импровизованом дечјем ра-збоју на тему "Рукотворине су умотрворине".



Татјана Савчић, VII разред, Горњи Бањани



Марко Васовић, VII разред, Горњи Бањани



# Разговори са ученицима – Стефан Дрињаковић



## Да ли си пре стрељаштва тренирао неки други спорт?

Јесам, наравно. Прво сам тренирао фудбал и нисам се баш пронашао у томе. Затим сам кренуо да тренирам фолклор, који и дан-данас играм.

## Учествовао си на такмичењима, како у земљи тако и у иностранству. Реци нам нешто више о њима.

У новембру прошле године сам учествовао на међународном такмичењу у Словачкој. Учествовао сам у категорији млађих јуниора. Пуцао сам добро, али је конкуренција била баш јака и нисам ништа освојио. Поред такмичења у иностранству, редован сам на такмичењима у својој земљи. Свако такмичење је прича за себе, али оно што их обједињује су сјајна искуства и добар провод, а пре свега добро друштво. У мају прошле године био сам на првенству Србије у категорији "Б И Ц програм". Освојио сам треће место као пионир. То треће место ми је пуно значило зато што ми је обезбедило пролазак на Стрељачки камп "Каратас".



Морам само још да напоменем да ништа од овога не би било да није тренера Дејана Бајкића Баја. Такмичења захтевају повремение изостанке из школе, па овим путем желим да се захвалим и разредној која ме подржава и правда изостанке.

И најважније на крају - за сав успех и подршку хвала мојој породици!

## За почетак, представи се нашим читаоцима.

Зовем се Стефан Дрињаковић. Ученик сам осмог разреда у Такову. Разредни старешина ми је Драгица Лешњак, наставница физике.

## Откуда интересовање за стрељаштво?

Тата ме је одвео у стрељану на инсистирање свог колеге, који је у то време био тренер. Учинило ми се интересантним и тада је све почело.

## Коју врсту оружја користиш?

Ја пуцам из ваздушног пиштоља "Стеур".

## Да ли си пиштољ као категорију сам изабрао или ти је тренер сугерисао при избору?

Почео сам да тренирам обичном серијском ваздушном пушком. После неколико дана, Дамир Аговић, тадашњи тренер пиштоља, дао ми је да пробам пиштољ. Мени се то свидело и од тада пуцам тим оружјем. Тренер ми је сугерисао да ми боље лежи пиштољ.

## Да ли постоје неки посебни услови да би ученик могао да се бави тим спортом? Да ли је потребно проћи одређене лекарске прегледе?

Неки од услова су да дете буде најмање врло добар ученик, да има примерно владање, да буде васпитано... Стрелци који пуцају из ваздушног пиштоља посебно треба да тренирају руку пошто се из пиштоља пуца једном руком.



Интервју урадио наставник Душан Јелесијевић



# Разговори са ученицима – Јелена Марковић



## **За почетак, представи се нашим читаоцима.**

Зовем се Јелена Марковић. Живим у Таковоу. Идем у шесте разред, разредни ми је Милан Јанковић (наставник математике).

## **Када си почела да тренираш одбојку и на којој позицији играш?**

Одбојку сам почела да тренирам 2019. године у ОК „Таково“. Играм на позицији средњег блокера и носим на леђима број 21. И даље тренирам у истом клубу, где играм пионирску лигу. Наша хала је сала ОШ „Момчило Настасијевић“ (Друга основна школа), као и Спортска хала „Бреза“. Тренер нам је Радован Гавриловић, спортски директор клуба и кпитен сениорске екипе.

## **Колико често имаш тренинге и да ли успеваш да ускладиш обавезе око школе и тренинга? Да ли због једне активности можда некад трпи друга?**

Тренинга имамо у просеку 4-5 недељно, по сат и по до два, а викендом су утакмице. Обавезе успевам да ускладим, тако да школа не трпи. Тешко је али све постижем уз велики лични напор и труд као и велику помоћ мојих родитеља. Они су ту да ме одвезу и довезу, чекају некад до једанаест или пола дванаест ноћу... То је помало напорно.

## **Да ли имаш омиљеног одбојкаша или одбојкашицу?**

Као и сви у одбојци, имам и ја своје фаворите. Тијана Бошковић ми је једна од омиљених одбојкашица као MVP Светског првенства и због своје врло нападачке игре. Али уз њу ту је и Мина Поповић, средњи блокер наше репрезентације. Од страних одбојкашица ту је Бразилка Габи.

## **Да ли би одбојку препоручила и другим ученицима и зашто?**

Одбојку бих препоручила свима из много разлога. Вероватно је ово нешто што већина одговори, али исто важи и за милановачку одбојку: рекреација, велики број група што мушких што женских, клупско учешће у супер лиги Србије, као и лиге свих селекција... Ту су бројна путовања и нова пријатељстава. Добри су услови за тренирање, разноврсни тренинзи, путовања са лудим проводом. Ово су само неки од разлога зашто је одбојка добра. И, наравно, да не заборавимо најважнији разлог - здравље!



Интервју урадио наставник Душан Јелесијевић

# Разговори са ученицима – Јарослав Габов

Почетком школске 2021/22. године у нашу школу је дошао ученик из далеке Русије - Јарослав Габов. Он је завршио шести разред у Русији и уписао седми код нас. О томе какви су његови утисци о нашој земљи и школи, како се навикао на живот овде и колико му је било потребно времена, поделио је у кратком интервјуу за школски часопис.

## **Јарославе, када си тачно дошао код нас у школу?**

Дошао сам у августу 2021, кад је требало да упишем седми разред.

## **Какав је био твој први утисак? Шта ти се највише свидело?**

Први и најјачи утисак је на мене оставила клима. Много је другачија него у Русији. Посебно то истичем јер сам ја са севера Русије, из града Сиктифкара, где су зиме дуге, хладне и са пуно снега. Храна је на другом месту. Иако много волим руска јела, много ми се свиђа храна у Србији.

## **Да ли има нешто што ти се није свидело?**

Па, у почетку ми је недостајала руска кухиња, али не могу да кажем да има нешто посебно што ми се није свидело.

## **Када си дошао ниси знао језик. Иако су српски и руски слични шта ти је било најтеже у почетку?**

Прво језик, као што сте рекли. Иако сам могао да разумем по неку реч која је слична у српском и руском, уопштено ми је било много тешко да пратим наставу, да разумем контекст. Сада ми је много лакше јер сам се већ навикао на живот овде и боље разумем језик. Могу слободно да причам, лакше се споразумевам.

## **Да ли нам можеш рећи шта ти је посебно помогло да научиш српски?**

Јарослав: Све. Прво што сам морао да причам у школи. Помогло ми је и то што живим у српском окружењу па сам слушао српски по цео дан. Онда су ми другови, који иначе уче руски у школи, помагали. Они мени, ја њима. Затим смо слушали музику, гледали филмове и све је то утицало да лакше научим језик.

## **Када би могао да бираш, да ли би поново дошао у Србију? Да.**

## **Да ли има нешто што ти недостаје из Русије?**

Недостају ми моји стари другови и помало ми недостаје руска зима.

## **Да ли планираш да останеш да живиш у Србији?**

За сада да, док не завршим средњу школу, а после ћу видети.

## **Планираш да упишеш?**

Економску школу, одсек за куvara.

## **Хвала на интервјуу. Пуно среће приликом уписа у средњу школу.**

Хвала.

Интервју урадила наставница руског језика Ксенија Радојичић





# Разговори са наставницима – Никола Миновић

**Да ли је земља округла, равна или земља не постоји?**

Зависи из ког угла гледаш. Из мог је округла, јер сам и сам такав!

**Ко је јачи:**

а) коњ краљевића Марка – Шарац;

б) коњ Наполеона Бонапарте – Маренго или

ц) коњ Александра Великог – Букефал?

Апсолутно, Шарац. Реално, лик се допингује вином, за копито је испред свих!

**Да ли је истина да Вам је омиљено воће малина?**

Наравно, малина је јако здрава и корисна, нарочито ако се бавиш кошарком.

**Ко Вам шије одела и да ли имате посебно одело које носите на часовима када ученицима задајете контролне задатке?**

Кројач ми кроји, а шивач шије. А по боји одела ученици знају шта их чека.

**Ко је најбољи кошаркаш из Чачка свих времена и зашто то није Александар Јањић?**

Радмило Мишовић. А што се тиче Александра Јањића, таленат је евидентан, али фали рад.

Аутор портрета:  
Бранко Петровић  
VIII, Горњи Бањани



**Да ли сте историју сами изабрали или су вас родитељи натерали?**

Сам сам изабрао историју јер је топ, топ, топчина од науке!

**Да ли се будућност може видети на основу догађаја из прошлости?**

Може се видети, али само ако неко хоће да гледа, а таквих је мало.

**Да ли је за изучавање историје потребно познавање и других наука?**

Историја је мултидисциплинарна наука. Тако да да, јесте потребно познавање других наука, посебно друштвених.

**Ако се каже да је историја учитељица живота, чему онда служе учитељице Софија, Драгица, Љиља, Снеже, Даца, Гоца, Александра, Јованка, Биља, Марина и учитељ Мирјан?**

Историја уме и да погреша, али они не!

**Да ли сакупљате неке историјске предмете? Нпр. из области милитарије, историјских докумената и сл.**

Сакупљам разне ствари: фотографије, новац, оружје, одећу... Највише волим да се обучем као официр УДБЕ или четнички војвода, па да плашим народ...

Интервју урадио наставник Душан Јелесијевић

## Бисери из наше учионице (2. разред)

Ако не учите добићете кецу.

Да ли људи у Аустралији ходају на рукама?

Дрво у нашем дворишту нема прутеве,  
шта мислите зашто?

Вук се храни бабом.

Свиња се излеже из јаја.

Када људи у Аустралији ходају на рукама,  
да ли им висе ноге?

Божић је празник када су у мојој кући сви пијани.

Отвара ученик чипс:  
„Е, учитељице ј\*\*\* \*\* , нема злата“.

Баш је глупо што се свађамо,  
тако губимо време за игру.

# Разговори са наставницима – Милан Јанковић

## Да ли је истина да Вам је омиљена ученица Јелена Марковић, а не Викторија Јестровић?

Што се тиче фаворизовања деце у одељењу, код мене су сва деца иста: имају иста права и обавезе у одељењу. Можда се некад деси да неко дете више издвојим од осталих, али се трудим да то не истичем превише. Тако да и Јелена и Викторија су ми подједнако драге. Обе ученице су добри ђаци, примерне ученице и лепо васпитана деца.

## Ако су Римљани владали светом, зашто користимо арапске бројеве, а не римске?

Стари Римљани су од Грка научили да броје. Како се у њихово доба убрзано развијала трговина, расла је потреба и да се бројеви записују на што једноставнији начин. Тадашњи начин записивања бројева дошао је из Грчке, али је потекао са истока, а Римљани су га знатно усавршили. Зато је седам симбола у овом бројном систему - I, V, X, L, C, D и M – названо „римске цифре“.

Арапски бројеви, још названи и Хинду-арапски, су бројеви који обухватају следећих десет цифара: 0, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9 и 10. Они су засновани на Хиндо-арапском бројном систему. То је данас најчешће употребљаван систем за симболичан приказ бројева у свету. Симбол за нулу (0) је кључ за ефикасност овог система који је развијен од стране античких математичара Индијског потконтинента у периоду око 500. године.

Због своје сложености и правила римски бројеви се много мање користе од арапских.

## Који мирис сапуна Вам је омиљени?

У слободно време моја породица се бави израдом декоративних миришљавих сапуна. Ти сапуни су израђени на природној бази и немају додаток хемије, а омиљени су ми они са воћним мирисима (ананас и боровница).

## Ко је јачи – алгебра или геометрија?

Алгебра и геометрија су као сестре близнакиње. Једна без друге не функционишу. И једна и друга област су јако битне за правилан развој математичке писмености и решавање проблема. Алгебра помаже да се геометријски задатак доведе до решења постављањем одређених једначина и израза. Геометријом решавамо практичне проблемске задатке уочавањем одређених елемената у простору. Неретко се дешава да поједини ученици лепо раде геометрију, али су лошији у решавању, тј. фали им прецизност - и обрнуто, постоје ученици који су пажљиви, умеју да реше сложен проблем, али се слабије сналазе у простору и не умеју правилно да поставе геометријску једначину. Да би неко био успешан у математици мора бити добар и у геометрији и у алгебри подједнако.

Ако ме већ питате, ја сам више наклоњен геометрији јер волим да решавам проблемске задатке у простору.

## Ко Вам је омиљени математичар?

Има више математичара који су ми омиљени али бих издвојио Питагору и Еуклида.

Један од најпознатијих математичара је Питагора, пре свега због чувене Питагорине теореме (збир квадрата над катетама једнак је збиру квадрата над хипотенузом). Допринос који је овај научник дао развоју математике као науке много је већи. Он се бавио проучавањем природних бројева и дефинисао нека њихова својства која су данас свима позната (парни и непарни бројеви, савршени број итд). Оснивач је математичке школе у граду Кротону у Италији, а полазници школе називали су се „Питагорејци“.

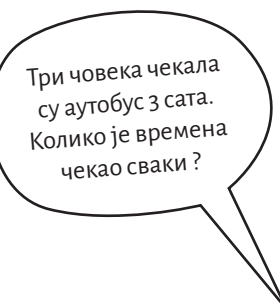
За Еуклида се сматра да је отац геометрије. Своје идеје презентовао је још 300. године п.н.е. Он је антички математичар познат по алгоритму за израчунавање највећег заједничког делиоца који је по њему назван „Еуклидов алгоритам“.

## Да ли кокошке знају математику пошто им се обраћамо са „пи, пи, пи“ (Пи=3,14)?

Кокоске нису математичари, иако им се обраћамо са „пи, пи, пи“. Самим тим, случајно је то тако испало. Можда ће у неко време и у неком наредном периоду увођењем савремене технологије, и кокошке разумети шта тај њихов језик значи у математици.

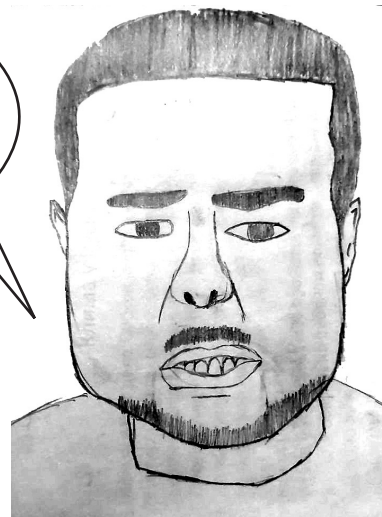
## Да сте ученик осмог разреда, коју средњу школу бисте изабрали?

Ја сам члан Тима за професионалну оријентацију и упућен сам у понуду и потражњу данашњих занимања. Да сам сада ученик 8. разреда дефинитивно бих изабрао неке школе техничке струке (мехатроника, информационе технологије, машински техничар ЦНЦ машина). Та занимања су доста тражена и перспективна, омогућују ученику широку примену. Могу одмах да се запосле или да наставе школовање на неким факултетима техничке или природно-математичке струке.



Аутор портрета:  
Бранко Петровић  
VIII, Горњи Бањани

Интервју урадио  
наставник Душан  
Јелесијевић





# Зашто се Срби маскирају кад Руси пале страшило

Срби и Руси имају много тога заједничког: језик, културу, традицију, празнике, обичаје.

Један од заједничких празника је Бела недеља или Покладе, како је ми зовемо, а Масленица, како је називају Руси. Иако је овај празник везан за последњу мрсоједну недељу пред почетак Великог поста, он има дубоке корене у паганској словенској традицији. Како се празник обележава крајем фебруара или почетком марта, његово првобитно значење је било везано за испраћај (спровођење) зиме и словенског бога пролећа - Јарила. Данас се тај обичај испраћања зиме код Срба изгубио, али га Руси чувају и богато обележавају.

Као прво, Руси Масленицу славе свих седам дана и сваки дан у недељи има своје значење и ритуале, почевши од прављења палачинки првог дана Масленице, преко дана за весеље, шалу, игре, очијукање, све до недеље праштања, када једни од других тражимо опроштај за намерну или ненамерну увреду и грех и када желимо да мирне и чисте душе започнемо најзначајнији и најдужи пост - Васкршњи. Не праве се палачинке забадава. Оне су округле и жуте од јаја, а тиме симболизују сунце. Данас се широм Русије током Масленичне недеље праве вашари, такмичења у прављењу највећих, најкуснијих палачинки, смишљају се нови надови за њих, а народ се увесељава на концертима и другим веселим догодовштинама које враћају у неко старо време. Уз све то, такмиче се ко ће направити веће Чучело тј. страшило које треба да уплаши зиму, а које се ритуално пали последњег дана Масленице.



Ако су палачинке симбол сунца код Руса, крофне су наше сунце. Иако су Покладе више породични празник, када се деца маскирају и иду кроз село певајући обредне песме и тиме скупљају дарове, и овде видимо много сличне симболике. Прво, то су већ поменуте палачинке и крофне - симболи сунца и долазећег пролећа. Друго, ако Чучело тј. страшило плаши зиму у Русији, онда маскирана деца треба да уплаше зиму и да је смету не би ли побегла из наших крајева. Иако ми не правимо вашаре за саму Белу недељу, они су врло присутни у нашој култури и увек су везани за неког свеца и његов дан.

Како се у нашој школи учи руски језик, ми смо и ове године обележили Масленицу, тј. Белу недељу, у складу с обичајима два народа. Правили смо палачинке и крофне, пили чај, говорили о традицији и чували је. Једна група ученика је направила пано посвећен овим празницима и тиме украсила хол наше школе.

Све ово је будно пратила камера ТВ Спутњика, која се с нама дружила на путовању кроз историју, традицију и просторства, одавде па до далеког Сибира.



Приредила наставница руског језика Ксенија Радојичић

# Наша школска библиотека

## ЛИТЕРАРНИ КОНКУРС

Поводом обележавања Светског дана поезије, а у оквиру акције Март – месец српског језика, школска библиотека је расписала литерарни конкурс за најбољу песму у две категорије (за ученике од 1. до 4. разреда и за ученике од 5. до 8. разреда). Тема је била слободна. На наше задовољство пристигао је велики број радова, али су се поједини издвојили.

Похваљујемо све који су се одазвали позиву за учешће, а награђене су следеће песме:

1. место

**Љубав испод кишобрана**, Валентина Чолић (4. разред)

Испод мога кишобрана  
Има места за двоје.  
Испод њега најлепше је  
Кад се руке споје.

Зато мени не смета  
Кишна галама. Јер,  
Знам да испод њега  
Нећу бити сама.

2. место

**Љубавна песма**, Александра Павловић (4. разред)

Вероватно се питаате љубав шта је  
И шта она собом даје,  
Како се осећамо у том трену  
И да ли имамо велику трему.

Љубав је једна ствар чудна,  
Али сам због ње увек будна.  
Не може се описати лако,  
То може потврдити заљубљен свако.

Понекад нам не да да спавамо  
И само о једној особи сањамо.  
Нисмо гладни, мисли нам беже.  
Кад видимо особу драгу,  
Одмах добијемо некакву снагу,  
Осмех на лице брзо нам дође  
И све је слатко као гржђе.

3. место

**Пролеће**, Виктор Васовић (1. разред)

Пролеће је стигло,  
Природа се буди,  
Радују се људи.

Птице су се вратиле,  
Песму нама певале,  
Своја гнезда правиле.

Деца се играју  
На зеленој травици  
И весело скакућу  
По маленој барици.

1. место

**Сама**, Марија Антонијевић (8. разред)

Понекад чини ми се да сам сасвим сама  
И од стотине људи не осећам никог.  
Од стотину звезда на небу  
Ја видим само једну.

Понекад се изгубим,  
Па у покушају да нађем себе,  
Зађем још дубње у мрак.  
Без светла, без иједног трачка светла,  
Почнем да тонем у дубине.

Одједном, осетим додир особе  
Која крадом хода поред мене,  
Која сија са мнош, која ми обасјава пут,  
Која ме вади из дубине, која је увек ту.

Одједном, чујем њен глас како ме дозива.  
Осећам присуство других.  
Проналазим себе и схватам да нисам сама.

2. место

**Звезда**, Милица Дамљановић (5. разред)

Видим, видим звезду.  
Та звезда на тебе ме подсећа.

Видим, видим има их још пуно,  
Ал' узалуд, ти, ти си за мене једина  
На том тамном ноћном небу.  
Поред осталих, моје очи само тебе виде.

Желео бих, желео бих  
да си само моја, звездо,  
Ове тамне ноћи.  
Ал' узалуд, узалуд  
Моја слатка стрепња за тобом.

Стани, стани, немој отићи тим небеским ветровима.  
Дозивам те, ал' те нема, нема те,  
Само је зора испред мојих очију.



3. место

**Мој анђеол чувар**, Наталија Ђорђевић (7. разред)

Тамо негде, на небу ведром, плавом,  
Моје уморне мисли још увек се боре.  
Да ли горе постоји нешто,  
Нешто што се вешто крије,  
А увек у правом тренутку  
Кроз моје мисли и дела ми помаже  
И од невоље ме склања вешто,  
Опет се питам постоји ли нешто.

Често се питам да ли је то нешто  
Натприродно, попут Анђела чувара,  
Што се увек попут некакве магије,  
Створи у правом тренутку.

Хвала ти што ме особито браниш  
И штитиш од свега лошег.  
Као да Анђеолске руке ме загрле  
У сваком тренутку када ми је лоше.  
И кад помислим да сам сама,  
Увек се подсвесно сетим да имам тебе  
Који ме свом снагом загрлиш  
И постепено скрећеш према Божјем обежању.

Кроз сопствене мисли  
већ полако схватам  
да нисам никад сама,  
па те зато молим,  
чувај ме и буди уз мене  
и дању и ноћу.

### ЧИТАЈМО ГЛАСНО

Поводом Националног дана књиге, 28. фебруара, по шестом пут одазвали смо се акцији Читајмо гласно. Акција је осмишљена као вид промовисања читања међу младима. Том приликом одржана је и радионица са заинтересованим ученицима о важности читања и добитима које имамо од њега. Промотивни плакат, који је том приликом израђен, изложен је у библиотеци.



Дуња Филиповић, V разред, Бољковци

3. место

**Месећ**, Николина Савић (6. разред)

Месећ иде горе, доле, лево, десно,  
Њему се не зна где му је место.

Кад јутро сване, њега нема,  
Ал' зато је ноћ његова тема.

Месећ иде лево, десно,  
Њему никад није тесно.

Месећ зна да се забави  
И целу земљу осветли.

Месећ зна много штошта  
Звезде су његова пошта.

Месећ иде горе доле  
Не зна се где му је боље.



Николина Савић, VI разред, Таково

### ОБЕЛЕЖЕНИ ЈУБИЛЕЈИ

У првом полугодишту текуће школске године обележили смо и два велика јубилеја – 100-годишњицу рођења Душана Радовића и 130-годишњицу рођења Ива Андрића. На додатној настави српског језика и књижевности, у сарадњи са библиотеком, израдом панона, бавили смо се биографијама и делима двојице великана, њиховим наградама и признањима, занимљивостима из живота, као и најбољим цитатима из њихових дела.



Татјана Савчић, VII разред, Горњи Бањани

# Дечје игре које су данас потпуно заборављене

У српском традиционалном наслеђу остале су забележене игре којима су се некада занимала деца. Нажалост, већина ових игара за децу данас је запостављена и заборављена, премда је примат преузела технологија и модерне игрице на разним уређајима.

И док је данас за игру потребан телефон, таблет, плејстејшн и др. некада је била потребна што пространија пољана и што већи број другара расположених за дружење. Већина данашње деце ни не зна шта се користило уместо лопте и све чешће од њих можете чути реченицу “мени је досадно”. Деца су некада била срећна ако имају само импровизовану варијанту лопте.



Лопта је некада прављена од крпа увезаним канапом и говеђе длаке у пролеће када се говеда лињају. Била је таман толика да се обухвати шаком, „колико да стане у шаку“, а називана је „**крпењача**“. Наравно, кожане лопте су постојале и раније, још у 13. веку имала су их деца имућних породица, али су у Србији крпењаче биле коришћене и у 20. веку.

У збирци Вука Врчевића под називом „Српске народне игре које се забаве ради по састанцима играју“, објављеној 1868. Године, записане су многе игре којима су се деца играла у Србији. Једна од њих је и **топуз-топа, куц-куц**, која се изводила на отвореном простору „између момчади“ са лоптом од крпа. Начин играња и правила подсећају на данашњи рагби. Ту је и игра бој топа која се, такође, играла крпењачом на великим пољанама и покошеним ливадама, а у неким елементима ове игре назиру се основни принципи данашње одбојкашке игре.

Пет старих игара у којима се користи лопта као основни реквизит су игре: **скоња на кобилу, чик чорбе, разбиграда, лопте или шукања и игне иплик**. Занимљиве су две игре које ће се у нашим селима играти, безмало, више од сто година.

Прва је игра **с коња на кобилу** или **с коња на магарца**.

Играчи су се бирали по снази: да би један другог могли носити на леђима и по паровима. Чим један другога појашу, одмах ће се који од јахача потегнувши лоптом на најближег свог другара с десне стране и викнути: „Један!“ Овај ће је бацати другом до себе, рекавши: „Два!“ Овај опет трећем, а трећи четвртм – све по један број више набрајајући до 10. Ово иде брзо и живо, осим ако су играчи невешти или нејаки па се љуљају и не могу да држе, него се морају намештати. Када се наврши број 10, одмах је промена места. Ако који не ухвати лопту кад му се баци, него она падне на земљу, онда јахачи брже-боље сјахују и беже куд ко може, а коњи грабе лопту, па који пре уграби баци се за којим од јахача и гађа да погоди. Ако га удари, онда они јашу пређашње јахаче, сваки свога друга, а ако не погоди, опет лежу те их јашу као и пре. Тако се игра докле им се не досади.



Без лопте играла се **трула кобила**. Дечаци стану у ред, један иза другога. Први у реду оде мало напред и нагне се тако да се подбочи рукама на своја колена и осталима окрене стражњицу. Ту особу зовемо „кобила“. Затим се остали, један по један, залећу према „кобили“ и прескачу је. Онај који прескаче мора једном ногом опалити „кобилу“ по стражњици. Ако успе и прескочи и доскочи на ноге, иде на крај реда а следећи из реда на исти начин прескаче „кобилу“. Ако падне након доскока, он постаје „трула кобила“!

Игра која се, безмало, читав век играла на нашим просторима носи назив лопте или **шукања**. По Вуковим речима била је „једна од најмилијих игара с лоптом“. Иста игра и са истим правилима у Херцеговини се играла под називом **топуз града**. Једна група, или како они пишу „странка“, је у „граду“ – кружном омеђеном простору, а друга „којој је запало да крије лопту“, окупи се мало на страну. Ту „један узме лопту, сакрије је у њедра држећи је у руци, али и сви други држе руке у њедрима као да је лопта у свакога. Потом се распореде око „града“ уз узвике: „Држи ми се, држи!“ И сви замахују ка играчима у „граду“. Ова игра само под другим називима била је позната и у западној Србији. У Подрињу је носила назив **шукалице** или **каше**, а изводила се најчешће у пролеће када се



говеда лињају, јер се лопта правила од говеђе длаке. У овој варијанти лопта се није крила, већ се брзо додавала између играча ван круга. Сваки погођени играч испадао је из игре, а победник је била група која је сачувала више играча. У југозападној Србији ова игра се називала **около лопте**, у селима Такова **кријење лопте**, у селима Пештерско-сјеничке висоравни **лопте**, а у околини Кикинде **лопте и града**.

Овој групи, такозваних старијих игара са лоптом, припада још неколико игара. Пре свега то је игра синова која је позната становницима западне Србије под називом **копилића**. За игру је потребно ископати у земљи у низу онолико рупа колико има играча и имати лопту од говеђе длаке. Пре почетка играња одреди се чија је која рупа. Са договорене удаљености, један по један играч котрља лопту преко ископаних рупа. Власник рупе у коју падне лопта мора брзо да реагује, да узме лопту и гађа остале играче који се разбеже. Уколико погоди неког, тај је „добрио сина“ и испада из игре. Играју све дотле док не остане један играч који није добио сина.

Игра **армана** је једноставнија варијанта игре **шукалица**. Неограничен број играча образује круг и код њих се налази лопта. Сви држе десне руке под левим пазухом, а само један поседује лопту. У средишту круга је само један играч. Играчи из круга три пута повичу: „Ју-ха, ју-ха, ју-ха!“ Тек тада играч који има лопту сме да гађа играча у центру. Пошто он не зна ко поседује лопту, мора од свих да се чува. Ако га лопта погоди, он остаје и даље у центру, ако га не погоди, играч који је промашио заузима његово место, и играње се наставља.

Занимљива је игра **клин чорбе** коју изводе само три играча. Један је јахач, други је коњ, а трећи је посматрач. Јахач има лопту и њоме непрестано удара о земљу и хвата је. Коњ „врда“, а посматрач прати покрете јахача и чека да му се укаже прилика и ухвати лопту. Ако ухвати лопту, тада он и јахач мењају улоге. Догоди ли се да играч коњ буде спретан и ухвати лопту, тада он и јахач мењају места.



Игра **шука**, позната је у многим крајевима под истим или различитим називима – мете, лопте или Нека бије, нека бије. Играчи се деле у две групе, а на раздаљини од 4-5 метара повуку се две црте по земљи – мете. Крај једне мете је једна група играча, а код друге друга. Између њих

и мета шетају се три играча. Сва тројица држе десне руке под левим пазухом, а само један има лопту. Њих тројица истовремено узвикну: „Нека бије...“ Затим се каже нечије име. Играч чије је име изговорено мора брзо да претрчи из једне групе у другу и да пази да га не погоде лоптом. Ако буде погођен испада из игре, а ако ухвати лопту мења место са играчем који га је гађао.

Чобанска игра **„Туче“** је једна од ретких екипних игара коју су карактерисала помагала у виду мочуги – мотки. Играчи би се поделили у две групе и ископали две рупе на различитим крајевима ливаде, а претходно би пронашли фин камен облук који је могао да клизи по ливади или да се котрља. Помоћу тих мочуга деца би гурала камен, играчи су се додавали међу собом с циљем да се облук угура у противничку рупу. Игралиште није било просторно ограничено, већ колика је ливада, толики је и терен био. Како тада није било заштитне опреме (кацига и костобрана) често су играчима остајале модрице.



Игра **врдања**, врдања уз дувар била је позната у северозападној Србији. Изводиле су је две групе играча, али су практично у игри учествовала само два играча, сваки од њих за своју екипу. Обично се на неком зиду омеђи простор где ће се игра изводити. На растојању од неколико метара налази се црта са које се гађа играч постављен уз дувар (зид). Играч код дуvara може само да „врда“ у омеђеном простору или да ухвати лопту. Када ухвати лопту, гађа свог противника. Погоди ли га, избацује га из игре, а ако он буде погођен - испада из игре. Победник је група чији је играч остао последњи непогођен. Од ове игре настала је „између две ватре“.

Игре са лоптом могле су се изводити и у кући, нарочито у зимском периоду. Једна од таквих игара је игра под називом **круга**. За игру су потребни осам играча и лопта од крпа или гуме. Четири играча седећи у центру просторије образују круг леђима окренути његовом средишту. Остала четворица су у угловима (ћошковима) просторије. Лопту имају играчи из ћошка (један од њих) и гађа играче који седе. Они не смеју да устану, могу само да хватају лопту и гађају неког играча у ћошку. Сваки од играча када испусти лопту при хватању, испада из игре. Победник је она група чији играч остане последњи – или група из центра или из ћошкава.

Са појавом лопте од гуме и игара које су се преко школских програма училе и преносиле (као што су између две ватре, између четири ватре, одбојке, фудбала...) старије игре полако се заборављају и нестају. Данас не постоји много игара које се могу срести у сеоским срединама. Најпопуларнија игра је свакако фудбал, а заступљеност савремених игара са лоптом (одбојка, кошарка, рукомет...) зависи од успеха наших спортиста на великим светским такмичењима.

Приредио наставник математике Дејан Радовановић

# Математички кутак

## Најлепши филмови о математичарима и математици



(1) **Добри Вил Хантинг** (Good Will Hunting - 1997) – прича о домару и генијалном математичару кога глуми Мет Дејмон и који почиње да преокреће свој живот уз помоћ психолога (Робин Вилијамс) чувеног професора и добитника Фиделсове медаље (Стелан Скарсгорд).



(2) **Пи** ( $\pi$  - 1998) – прича о математичкој потрази за бројем који и даље фасцинара све. Макс Коен је опсесивно-компулзивни, параноични математичар који уз помоћ свог рачунара покушава да пронађе обрасце и законитости потребне за разумевање функционисања природе, универзума, а чак и берзе.



(3) **Доказ** (Proof - 2005) – Бивши студент (Џејк Гуленхал) недавно преминулог, брилијантног математичара (Ентони Хопкинс) нашао је у његовој канцеларији свеску која садржи доказ једне веома важне теореме. Међутим, ћерка математичара (Гвинет Палтроу) тврди да је њена.



(4) **Брилијантни ум** (A Beautiful Mind - 2001) – Прича базирана на чињеницама из живота Џона Неша кога глуми Расел Кроу, онај каквим је забележен, а који почиње његовим успесима на факултету и наставља се високо запаженим научним радом, али и онај тајни, у којем ноћима ради за тајне службе владе САД, дешифрујући тајне совјетске поруке у америчкој штампи.



(5) **Енигма** (Enigma - 2001) – Иако је прича у већој мери измишљена, детаљно се разматра процес шифровања немачких порука током Другог светског рата и дешифровања помоћу Енигме од стране групе математичара, а истиче се историјски догађај масакра у Катину.

## Мисли познатих математичара

Целе бројеве створио је господ Бог, а све остало је дело људских руку.

### Леополд Кронекер (1823 - 1891)

Математика је кључ за целокупно људско знање.

### Леонард Ојлер (1707 - 1783)

Нема истине у оним наукама у којима се математика не примењује.

### Леонардо да Винчи (1452-1519)

Суштина математике је у њеној вечитој младости.

### Ерик Темпл Бел (1883-1960)

Људи не верују да је математика једноставна само зато што не знају колико је живот компликован.

### Франц Ернест Нојман (1798-1895)

Ми никада не постајемо математичари, чак и ако научимо напамет све туђе доказе, ако наш ум није оспособљен да самостално решава постављене проблеме.








### Рене Декарт (1596-1650)

Међу људима једнаких умних способности, који раде под истим условима, у предности су они који знају геометрију.

### Блез Паскал (1623-1662)



# Зашто математика?

	<b>ОТКРИВАЊЕ ПРИРОДЕ</b> <p>Постоји математичка структура која се зове златни пресек. Заснован је на Фибоначијевом низу и може се превести у златну спиралу. Златна спирала је директно пропорционална структури одређених шкољки.</p>
	<b>РЕЦЕПТИ</b> <p>Мере које се односе на припрему рецепата често захтевају прилагођавање прописаних количина како бисте добили број порција које су вам потребни за вашу породицу. Ово је одлична прилика да примените научене вештине множења или дељења.</p>
	<b>МАТЕМАТИКА У АРХИТЕКТУРИ</b> <p>Пирамиде и храмови били су неки од најранијих примера математичких принципа на делу. Данас, математика наставља да заузима истакнуто место у дизајну зграда. Не говоримо само о обичним мерењима - иако су такви елементи саставни део архитектуре.</p>
	<b>МАТЕМАТИКА У БАШТИ</b> <p>Математичке баштенске активности, као што је мерење површине за парцелу или прикупљање података о расту поврћа, постаће свакодневне потребе како сазревају. Коришћење вртова за подучавање математике омогућава ученицима да се уроне у ове концепте док се баве развојем и растом баште.</p>
	<b>МАТЕМАТИКА У ХЕМИЈИ</b> <p>Они уравнотежују једначину хемијске реакције, користе математичке прорачуне који су апсолутно неопходни за истраживање важних концепата у хемији и користе анализу димензија како би пронашли било који опсег информација о реакцијама од проналажења масе хемикалија које су реаговале до концентрације хемикалија.</p>
	<b>МАТЕМАТИКА У УМЕТНОСТИ</b> <p>Оригами на часовима математике може подржати и побољшати геометријско размишљање и математичко учење. Активности савијања папира су пријатне и могу помоћи да се развије координација око-рука и пажња на детаље, подстакну вршњачку подршку и негују изградњу односа.</p>
	<b>ПЛАНИРАЊЕ ПУТОВАЊА</b> <p>Алгебра вам помаже да успешно стигнете од тачке А до тачке Б.</p>

# Литерарни радови ученика

## То се не заборавља

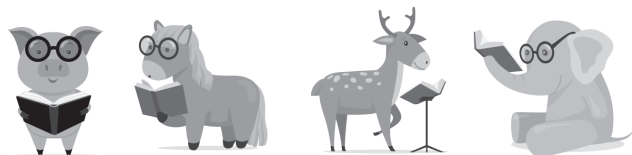
После дужег времена српска деца добила су прилику да иду на летњи камп у Грчку. Тако смо утврдили савез са земљом чије је море постало гробница нашег јуначког народа.

Око педесет девојчица из разних крајева Србије кренуло је пут Грчке у јуну. Међу њима била сам и ја. Путовали смо дању, што нам је омогућило да видимо најлепше делове Србије и Македоније. У сумрак се указало море. Сунце које је слабашно обасјавало непрегледну морску површину и небо које се припремало да потамни, умирило је срца раздрагане деце од којих се већина први пут раздвајала од своје породице и домовине.

Дочекала нас је предивна девојка косе црвене као рано јутарње небо. Њен поглед су красиле плаве очи у којима су се небо и море огледали. Поред ње је стајао високи младић косе црне као угаљ и необично жутих очију којима и сунце завиди. Повели су нас у обилазак најлепших грађевина њихове земље. Причали су нам о својој култури и обичајима.

Недељу дана провели смо у кампу. То су тренуци за незаборав! Упознала сам другу културу, народ и обичаје. Уживала сам у сунцу, мору и дружењу.

Марија Антонијевић, 8. разред



## Мој завичај

Мој родни завичај зове се Доњи Бранетићи. Налази се у општини Горњи Милановац. Легенда каже да је моје село добило име по нашим сељацима, који су у време Турака бранили село. Део људи је погинуо у рату. Они су бранили село и по томе добили назив Доњи Бранетићи. Подручје на ком се налази мој завичај је рудничко -таковски крај.

На граници Озрема и Доњих Бранетића налази се Црква Светог Јована Крститеља. Богат је многим природним лепотама, густим шумама, богатим пашњацима и разним другим лепотама. Људи се углавном баве пољопривредом, воћарством, сточарством и ратарством. Познат је по подизању Другог српског устанка. Волим га зато што сам се тамо родила и одрасла и ту имам много другара. Највише проводим време напољу играјући се са пријатељима.

Треба да посетите мој крај да бисте видели његову лепоту.

Дуња Обрадовић, 4. разред, Таково

## Поступак епске јунакиње који ме је задивио

Жене су важни ликови у нашим народним епским песмама. Јунакиња која је мене посебно задивила је Дмитрова љуба Анђелија из песме „Диоба Јакшића“.

Анђелија је главни лик у тој песми, а њена улога владареве жене била је веома захтевна. Добијала је наређења од свог мужа која је морала да поштује и извршава. Уколико их не би извршавала уследила би казна.

У Анђелијино време верне љубе, осим што су морале да поштују супружнике, посебно су цениле девере. Неретко, то поштовање било је веће него и према мужу.

Дмитрова жена Анђелија била је јако паметна и осећајна. Када јој је муж наредио да отрује свога девера, она се по први пут одважила да се оглуши о наређење. Својом мудрошћу и сналажљивошћу успела је да нађе решење. Уместо да отрује Дмитровог брата, она га је са братом помирила. Пресудну улогу одиграла је „молитвена чаша“.

Девер јој је поклонио коња и сокола, симболе јунаштва око којих су се браћа посвађала. Уплашила се када јој је муж дошао из лова и угледао брат живого. Ни слутила није да ће јој обојица бити неизмерно захвални.

Анђелија је моја најомиљенија епска јунакиња. Задивила ме је својом храброшћу и сналажљивошћу. Мислим да ниједног читаоца не може оставити равнодушним особа која спаси нечији живот.

Татјана Савчић, 7. разред



## Мој завичај

Моје село се зове Врнчани. Припада општини Горњи Милановац. Иначе, Горњи Милановац се раније звао Деспотовац по реци Деспотовици.

Моје село спада у брдско-планински предео. Налази се на надморској висини од 450 м до 500 м и на површини од 984 хектара. Због свог положаја овде су зиме дуге и хладне, тако да се људи углавном баве сточарством. Обрађују плодне оранице и производе домаћу храну. Кроз моје село протиче река Левајица. Волим га јер има богату природу, а лети уживам у њој. Највише времена проводим у свом дворишту хранећи животиње и уживајући у зимским чаролијама.

Ако вам је лети вруће дођите у моје село да вас расхладе листопадне шуме покрај пута.

Марта Весковић, 4. разред, Таково



# Моје село Полом

## Положај села

Полом је насеље у Србији, у општини Горњи Милановац, у Моравичком округу. Према попису из 2011. било је 245 становника. Удаљено је 28 км од Горњег Милановца. Налази се на јужним падинама планинског врха Рајац и планине Суворбор, по великим косама и странама између изворних кракова Велике Дичине и око њих, на надморској висини од 480 до 800 m и на површини од 1.615 ha. У овом селу се и сада многе куће налазе поред потока, ради заштите од ветра. Село је првобитно припадало општини, школи и црквеној парохији у селу Горњи Бањани. Сеоска слава је Бели петак.

## Воде

Потоци су: Башића ријека, Шишковац, Деспотовачки поток, Рајачки поток, Топлици, Коленички поток и др. Извори у селу су: Коленичко врело, Топлици, Студена чесма, Костића чесма, Деспотовића чесма, Ђуровића чесма и Студенац.

## Земље и шуме

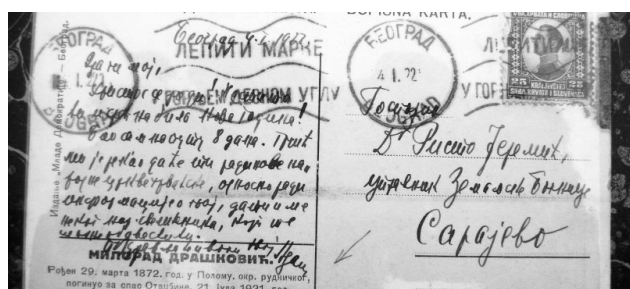
Њиве, ливаде и забрани су на местима: Шукића долина, Суве орнице, Пановица, Бело камење, Коленичка ливада, Лучана долина, Угарице, Клик, Грабовик, Грашац – брдо и потес, Велики стовиш, Брезје, Петлача, Лука, Јолска страна, Јоловина, Драшкића брдо, Црни врх, Велико брдо, Вучја коса и др.

Места у „планини“ над селом: Добро брдо, Јаћимова коса, Вис, Димитријев забран, Рид, Виљујак, Рајац, Крстова главица, Коњски тор, Вучје тркалиште, Добро поље, Равна ријека, Шиљак и Становиште. Село је имало пространу селину коју је узела држава. И данас има доста шуме у сеоском атару.

## Тип села

Насеље је разбијеног типа и дели се на засеке: Бубовац, Бубовачки поток, Драшкиће, Шишковац, Пањеве и Брезје. У селу је 118 домаћинстава, а на планини 14 поломских и једна лозањска „колиба“.

Гробље је на Угарици, на крају села. Сеоска „обетина“ је Бели петак, први по Тројицама. „Порта“ је била у „селу“ изнад кућа Милошевића.



## Старине у селу

На потоку Кадину конаку на Рајцу, прича се, било је летовалиште неког кадије а на том месту су изоравани, пре неких 50 година, бакарни и сребрни новци.

Код поломских воденица постоји камен за који се верује да је на њему лежао и одмарао се Свети Сава и да су на камену остали отисци његовог тела и курјачких шапа. Курјаци су били његови керови. Ту у потоку је Савин вир. Прича се да је Мако Краљевић бацао камење са Виљујка на Рид и обратно, и на Риду показују камен, који је он, тобоже, бацио.

У Полому је рођен Милорад Драшковић, министар унутрашњих послова Краљевине СХС и аутор „Обзнане“, правног акта објављеног 29. децембра 1920. године, којим се забрањује рад Комунистичке партије Југославије и Радничких синдиката.



## Постанак села и порекло становништва

На основу назива разних локалитета, гробаља и шљачишта закључује се да је у средњем веку постојало рударско насеље које је пред доласком Турака опустело. На основу предања и назива локалитета (Савин вир, Савино корито и други) верује се да је у ово насеље долазио Свети Сава. Опште је предање да су у селу раније биле „пустаије“ на које су се насељавали људи од Ужица и из Босне. Верује се да по одласку Маџара из овог села у њему нико није живео 20-30 година. Не може се утврдити који је род први дошао у село.

У ратовима у периоду од 1912. до 1918. године село је дало 151 ратника. Погинуло их је 81, а 70 је преживело.

Родови су:

– Василијевићи, славе Никољдан. Они су од „повразице“ Василија, који је био кнез у селу у турско време. Василије и Петар су били деца од два брата. Заједничког су порекла, тј. једно „племе“ су:

Топаловићи, Савчићи, Николићи, Милошевићи и Петровићи-Человићи.

Од њих су и Јевтићи-Липљанци у Качерском селу Липљу. Вероватно су пореклом из Старог Влаха, од Јавора а дошли су у исто време кад и „Костићи“. (Један од Илића био се „побратимио“ са једним од Топаловића. Једном су пошли заједно да се туку са неким. Наздравили су један другом. Побратим Топаловић наздрави Кости (Илићу) празном чутуром. Коста рече њему:

-Ти мени побратиме празном, ја ћу тебе пуном – па потегне пиштољ и убије га.

Погинули, пре него што је издахнуо, остави у аманет да се његови не узимају са Костићима (Илићима). По његовој удовици Савки потомство је названо Савчићи. Дуго су ова два рода била у завади.)

– Јолићи или Јоловићи, Дмитровићи и Ристовићи су један род, славе Никољдан. Пореклом су из Старог Влаха. Има их као Павловића у Бољковцима. У Полом су дошли из Бољковца (или Липља) у првој половини 19. века.

– Ивановићи, Дамњановићи (или Томићи) и Петровићи су један род, славе Никољдан. Носе надимак Коленике, јер им је један предак био веома висок. У Полом су дошли после 1804. године браћа Иван, Дамњан и Петар са оцем од Сјенице, а даљим пореклом су вероватно из Херцеговине; њихови стричеви су отишли у Славковицу (Николићи), али и у Мачву.

– Костићи (или Илићи), Драшкићи (Драшковићи) и Живковићи су један род и славе Никољдан. Старином су од Сјенице одакле су дошли у Полом Јеврем, Драшко и Н. Неки сродници су им, приликом сељења, заостали у Рајцу у Драгачеву. Предак Костића био је овде неки главар, док је кадија седео на Руднику. Драшкићи су новије време почели да се зову Драшковићи, по угледу на пок. Милорада Драшковића, министра, који је био од њих. Драшкића има исељених у Тополи. Истакнут човек међу њима био је 1815. године Марко-Маркеља Драшкић, који је учествовао на састанку у Такову 1815. године. Према предању, Маркеља је по наговору кнеза Милоша на Дубљу убио војводу Милића Дринчића. Драшкиће и Живковиће зову Турцима, наводно, стога што су им преци убили Турчина у старом завичају па побегли.

– Деспотовићи или Џокићи, славе Аранђеловдан. Зову их Старовласима, јер су пореклом из Старог Влаха, из села Комарана, одакле им је предак Деспот побегао због тога што је убио Турчина. Њихов огранак су Џокићи у качерском Липљу, а треба да су истог порекла и Џоковићи у Мајдану, који знају да су пореклом из Колашина. Деспотовићи су дуго чували земљани лонац донет из Сјенице.

– Радовићи, славе Аранђеловдан. Они су новији досељеници из Босне, одакле су им дошли дедови. Била су два брата хајдучи на Романији. Када нису више могли тамо да опстану, они пређу у Србију, па се један насели у Полому, а други у Славковици.

– Савићи-Живанићи су заједничког порекла са Васковићима у Теочину.



– Ђуровићи, славе Стевањдан по имању. Дед им је дошао из Озрена.

– Вулећићи, славе Никољдан по имању. Отац им је дошао из Пријевора, око 1895. године, најпре је служио на више места, док га није посинио Теован Драшкић.

– Чалукловићи, славе Никољдан по имању и роду. Отац им је дошао из Љеваја „на имање“ око 1905. године.

– Јелићи, славе Никољдан по имању. Отац им дошао из Богданице, призетио се после Првог светског рата.

– Гачићи, славе Никољдан по имању. Дошао је из Лозња 1910. године призетивши се у Драшкиће.

– Весковићи: Отац дошао из Теочина, око 1925. године „на мираз“ у Костиће.

Стари надгробни споменици у Полому обухватају старије надгробнике на сеоском гробљу и два усамљена надгробника на потесу Брезје. Сачувани споменици одликују се знатним варијететом форми чиме представљају драгоцен извор за проучавање народног каменореза 19. века и почетка 20. века. Сеоско гробље налази се на Угарици, на крају села. За гробље се тврди да је било „маџарско“, са већим бројем споменика без натписа, само са урезом грчког крста. На њиви фамилије Савчић, потесу Брезје, налазе се два стара надгробника удаљени један од другог непуна три метра. Без икаквих су натписа, са урезима грчких крстова. Споменици су подигнути двојици побратима из фамилија Савчић и Костић, које веже необично породично предање.

Према књизи Миленка Филиповића „Таково“ – [www.poreklo.rs](http://www.poreklo.rs)





# Да ли сте знали...

1. Постоји више облика живота који живе на вашој кожи него што има људи на планети.

---

2. Видре спавају држећи се за руке.

---

3. Леонардо да Винчи могао је да пише једном руком, а црта другом у исто време.

---

4. Октопод имитатор не само да може да мења боје, већ такође може имитирати и облике других животиња, као што су иверак, риба лав и морске змије.

---

5. Ако бисте уклонили сав празан простор из атома који чине сваког човека на земљи, цела светска популација би могла да стане у једну јабуку.

---

6. Најдужа саобраћајна гужва на свету трајала је више од 10 дана, а возила су се померала просечно 0.6 миља на дан.

---

7. Гусенице поприме тотално течан облик док се трансформишу у мољце.

---

8. Човек током свог живота просечно поједе 70 инсеката и 10 паукова у сну.

---

9. Постоји више могућих понављања у шаху него што постоји атома у нама познатом универзуму.

---

10. Ако мужјак лава преузме вођство над чопором, он убија све младунце.

11. Форбс је проценио у 2011. години да је богатство Дизнијевог јунака Баје Патка вредно 44.1 милијарде долара.

---

12. Две трећине људи на земљи никада није видело снег.

---

13. Колибри је лакши од новчића.

---

14. Постоји више напуштених кућа него бескућника у Сједињеним Америчким Државама.

---

15. Рунасти мамут је постојао за време грађења првих Египатских пирамида.

---

16. Ако покушате да зауставите кијање, може да вам пукне крвни суд у глави или врату и тако проузрокује смрт.

---

17. Када се роди змија са две главе, те две главе се боре међусобно око хране.

---

18. Човек током свог живота ходајући просечно пређе дистанцу еквивалентну оној која је потребна да се свет обиђе три пута.

---

19. Ајкула може да детектује једну кап крви међу 100 милиона капи воде.

---

20. Име Џип настало је од скраћенице која се користи у војсци за „возило за општу намену” (енг. general purposes ili G.P.)

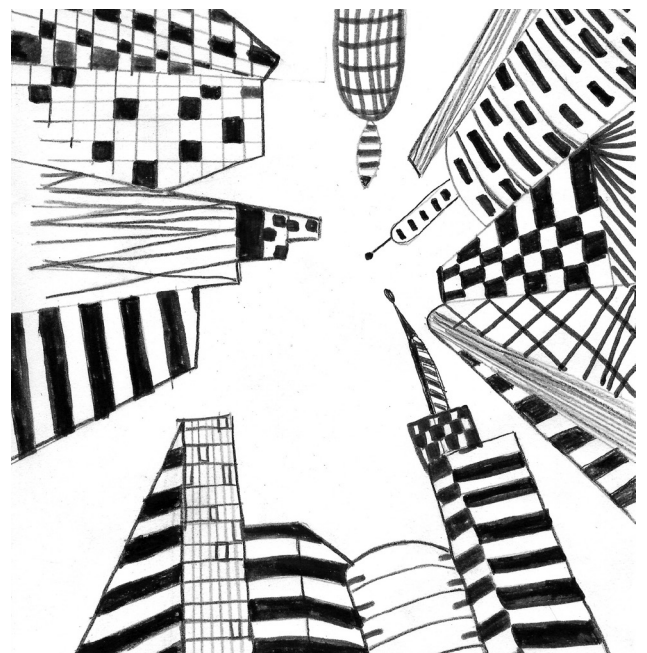
---

21. Медузу чини 95% воде.



Лена Колашинац, VII разред, Таково

Приредио наставник математике Дејан Радовановић

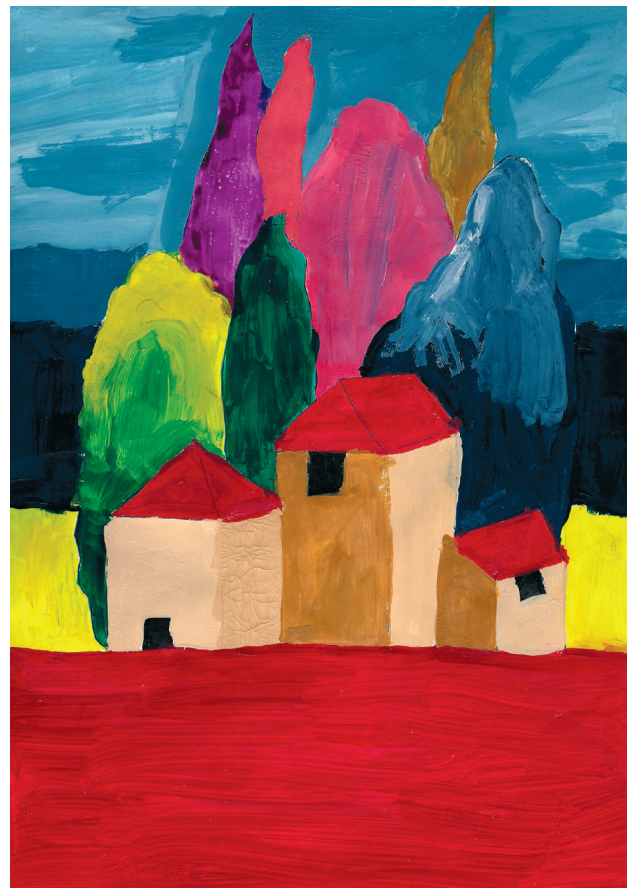


Наталија Видић, VII разред, Горњи Бањани





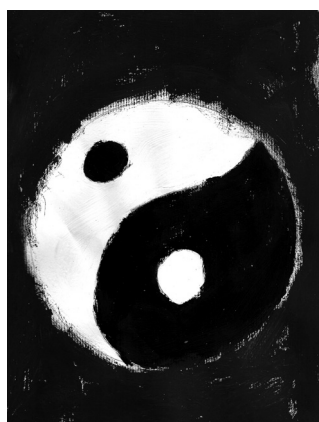
Татјана Савчић, VII разред, Горњи Бањани



Тијана Петровић, VII разред, Горњи Бањани



Анђела Поповић, IV разред, Горњи Бањани



Александра Весковић, IV разред, Горњи Бањани



Татјана Савчић, VII разред, Горњи Бањани



Александра Весковић, IV разред, Горњи Бањани



Филип Боровњак, V разред, Горњи Бањани



Наталија Видић, VII разред, Горњи Бањани



Славко Марић, V разред, Горњи Бањани



Маја Дспотовић, VIII разред, Горњи Бањани